

BELGIAN PARALYMPIC COMMITTEE

TORBAL- Reglement

Vertaald door:
Roger Geerts

Vertaling uit het Engels van het officiële IBSA-reglement door Roger Geerts, Competitieverantwoordelijke Nationale Balsportcommissie.
Van toepassing in de Belgische competitie vanaf 1.10.2010, rekening houdend met de aanpassingen en bepalingen van het "Bijvoegsel bij het Tor- en Goalbalreglement".

Drukwerk en verspreiding:

Competitiesecretariaat Nationale Balsportcommissie
Ann Parijs
Kerkstraat 22
9250 Waasmunster
Tel. en fax: 052 46 00 44
e-mail: ann.parijs@telenet.be

Rekeningnummer Nationale Balsportcommissie: 850-0892731-38

Inhoud

0. Algemeenheden

- 0.1. Kenmerken van het spel
- 0.2. Toepassingsgebied
- 0.3. Besluitvorming

1. Speelveld, speluitrusting en uitrusting van de spelers

- 1.1 Speelveld
  - 1.1.1. Afmetingen
  - 1.1.2. Teamgebied
  - 1.1.3. Neutrale Zone
  - 1.1.4. Coachgebied
  - 1.1.5. Toeschouwersgebied
  - 1.1.6. Verbod van veranderingen
- 1.2. Speluitrusting
  - 1.2.1. Bal
  - 1.2.2. Koorden en belletjes
  - 1.2.3. Oriëntatiematten
  - 1.2.4. Doelen
  - 1.2.5. Officiële tafel
- 1.3. Spelersuitrusting
  - 1.3.1. Uitrusting
  - 1.3.2. Beschermende opvulsels
  - 1.3.3. Eye-pads; brillen of eye-shades
  - 1.3.4. Geen ooghulpjes en protheses
  - 1.3.5. Speciale beschermkleding
- 1.4. Controle van de uitrusting

2. Classificatie, qualificatie

- 2.1. Classificatie en afdelingen
  - 2.1.1. Classificatie van de spelers
  - 2.1.2. Afdelingen
- 2.2. Qualificatie

3. Officiëlen en taken van de officiëlen

- 3.1. Officiëlen
  - 3.1.1. Aantal officiëlen
  - 3.1.2. Positie der officiëlen
- 3.2. Taken der officiëlen
  - 3.2.1. Scheidsrechter
  - 3.2.2. Doelrechters
  - 3.2.3. Wedstrijdsecretaris
  - 3.2.4. Tijdwaarnemer

4. Team, vervanging, coaching, time-out

- 4.1. Team
  - 4.1.1. Aantal spelers
  - 4.1.2. Minimum aantal spelers
  - 4.1.3. Teamleden
- 4.2. Vervanging
  - 4.2.1. Aantal vervangingen
  - 4.2.2. Een vervanging aanmelden en goedkeuren
  - 4.2.3. Vervangingen tijdens het rustinterval
  - 4.2.4. Kwetsuren, vervangingen in geval van kwetsuren
  - 4.2.5. Assistentie tijdens vervangingen
- 4.3. Coaching
- 4.4. Time-out
  - 4.4.1. Team time-out
  - 4.4.2. Scheidsrechters time-out
  - 4.4.3. Scheidsrechtersbal

5. Leiding van de wedstrijd

- 5.1. Speeltijd, stopzetting van de klok, intervals
  - 5.1.1. Speeltijd
  - 5.1.2. Effectieve speeltijd, stopzetting van de klok
  - 5.1.3. Onderbreking van de wedstrijd
  - 5.1.4. Half-time intervals
- 5.2. Keuze, aanmelding van de teamleden
  - 5.2.1. Keuze van de eerste worp en de zijden
  - 5.2.2. Aanmelding van de teamleden
  - 5.2.3. De keuze missen
- 5.3. Aanvallend spel
  - 5.3.1. Werpen
  - 5.3.2. Gerechtigde spelers
  - 5.3.3. Vierde worp
  - 5.3.4. Step over

- 5.3.5. Het raken van de koorden
- 5.3.6. Dead ball
- 5.3.7. Worp voor de opening van het spel
- 5.4. Verdedigend spel
  - 5.4.1. Gerechtigde spelers
  - 5.4.2. Positie van de spelers
  - 5.4.3. Lichaamspositie
  - 5.4.4. Illegal defense
  - 5.4.5. Dead ball
  - 5.4.6. Ball over
  - 5.4.7. Ball out
- 5.5. De bal passeren binnen het team
  - 5.5.1. De bal passeren
  - 5.5.2. Onjuist passeren
  - 5.5.3. De bal overhandigen
  - 5.5.4. Communicatie tussen de spelers
- 5.6. 8-secondenregel
- 5.7. Voordeelregel
- 5.8. Definities
  - 5.8.1. Bal over de lijn
  - 5.8.2. Doelpunt, own goal
  - 5.8.3. Ball out
  - 5.8.4. Dead ball

6. Overtredingen

- 6.1. Algemeenheden
  - 6.1.1. Overtredingen en penalty's
  - 6.1.2. Gelijktijdige overtredingen
  - 6.1.3. Overtredingen tijdens aanval en verdediging
  - 6.1.4. Afzonderlijke penalty's voor regelovertredingen
- 6.2. Balverlies
- 6.3. Penalty/team-penalty
  - 6.3.1. Tijdstop
  - 6.3.2. Begin en einde van de penalty/team-penalty situatie
  - 6.3.3. Penalty/team-penalty na het einde van de speeltijd
  - 6.3.4. Uitvoering van de worp
  - 6.3.5. Betrokken speler en positie
  - 6.3.6. Verbod van vervanging en team time-out
  - 6.3.7. Redenen voor penalty's/team-penalty's
- 6.4. Onsportief gedrag
  - 6.4.1. Betrokken personen
  - 6.4.2. Soorten onsportief gedrag
  - 6.4.3. Sancties

7. Verlengingen, vrije worpen

- 7.1. Verlengingen
  - 7.1.1. Redenen
  - 7.1.2. Voortzetting van de wedstrijd

- 7.1.3. Team time-out, vervangingen
- 7.1.4. Speeltijd, "golden goal"
- 7.2. Vrije worpen
  - 7.2.1. Redenen
  - 7.2.2. Aanmelding van de spelers
  - 7.2.3. Keuze van de eerste worp en de zijden
  - 7.2.4. Aantal worpen
  - 7.2.5. Uitvoering van de worpen
  - 7.2.6. Bepaling van de winnaar

8. Leiding van de toernooien (niet vertaald, want voor de Belgische competitie is hier het "Bijvoegsel" van toepassing)

Appendix 1: Technische details (tekeningen)

Appendix 2: Termen gebruikt door de scheidsrechter

1. Termen inzake aanvallend spel
2. Termen inzake verdedigend spel
3. Verdere termen

Appendix 3: Wedstrijdformulier

Appendix 4: Neerlegging van een klacht (niet vertaald, want voor de Belgische competitie is hier het "Bijvoegsel" van toepassing)

Appendix 5: Voorbeelden (door IBSA nog niet samengesteld)

0. Algemeenheden

0.1. Kenmerken van het spel

Torbald is een spel voor blinde en slechtziende mannen en vrouwen. Elk team bestaat uit 3 spelers. Het spel wordt gespeeld in een sporthal, op een rechthoekig speelveld met aan elk van de smallere zijden een doel. De gebruikte bal moet hoorbaar zijn, wanneer hij wordt bewogen. Volgens de regels van het spel moet de bal geworpen worden onder drie koorden door, die over het veld heengespannen zijn. De bedoeling is de bal zodanig te gooien, dat hij de doellijn van de tegenpartij overschrijdt, terwijl het andere team dit probeert te verhinderen. In een volgende spelfase wordt het verdedigende team het aanvallende team en de voormalige aanvallers worden de verdedigers.

0.2. Toepassingsgebied

Dit reglement is van toepassing voor alle verenigingen binnen IBSA. Het bestaat uit de spelregels plus vijf appendixen:

- Appendix 1: Technische details (tekeningen)
- Appendix 2: Termen gebruikt door de scheidsrechter
- Appendix 3: Wedstrijdformulier
- Appendix 4: Neerlegging van een klacht
- Appendix 5: Voorbeelden

0.3. Besluitvorming

In geval van verschillende interpretaties van het reglement, is de Engelstalige versie doorslaggevend. (Opmerking: voor de Belgische competitie is deze Nederlandstalige versie doorslaggevend.) Is er geen exacte regel voor een specifiek incident, dan is de nauwst aansluitende regel van toepassing.

De Subcommissie voor Torbald verzamelt voorbeelden en hun behandeling overeenkomstig het reglement. Deze worden opgesomd in appendix 5.

1. Speelveld, speluitrusting en uitrusting van de spelers

1.1. Speelveld

1.1.1. Afmetingen

Het speelveld is een rechthoek van 16 m lang en 7 m breed. De grenslijnen moeten 4 tot 6 cm breed zijn. De afmetingen moeten genomen worden vanop de buitenhoeken van de lijnen. Het veld wordt door een middellijn verdeeld in twee helften van elk 8 bij 7 m (zie tekening in App. 1).

1.1.2. Teamgebied

Het teamgebied strekt zich uit vanaf de doellijn tot aan de eerste koord. Het is 7 m breed en 6 m diep.

1.1.3 Neutrale zone

De neutrale zone is het overblijvend gebied van het speelveld tussen de 2 teamgebieden. Ze is 4 m diep en door de middellijn verdeeld in 2 helften van elk 2 bij 7 m.

1.1.4. Coachgebied

Twee coachgebieden moeten geplaatst worden dicht bij de middellijn en tegenover de scheidsrechterszijde. Elk coachgebied is een gemarkeerde zone van 4 m lang en 3 m breed, op een afstand van 2 tot 4 m van het veld. Elk coachgebied moet voorzien zijn van 6 zitplaatsen (teambank).

1.1.5. Toeschouwersgebied

De organisator van het toernooi moet voorzien in een gebied voor de toeschouwers. Dit gebied moet minstens 2 m van het veld en het coachgebied verwijderd zijn. De scheidsrechter moet erover waken, dat de toeschouwers zich niet te dicht bij het veld, de doelen of de coachgebieden bevinden.

1.1.6. Verbod van veranderingen

Na de inspectie van het speelveld door de technische afgevaardigde en/of de hoofdscheidsrechter is het verboden veranderingen of toevoegingen aan te brengen aan de markeringen en uitrusting of aan de speelvloer, tenzij in opdracht van de scheidsrechter. Bovendien is het niet toegestaan, voorwerpen te plaatsen op het speelveld of nabij het speelgebied (bv. waterflessen, handdoeken, mascottes, enz.) Een overtreding van deze regel wordt bestraft als onsportief gedrag.

1.2. Speluitrusting

1.2.1. Bal

De bal is gemaakt van een synthetisch materiaal en men moet in staat zijn hem te horen wanneer hij bewogen wordt. Bij het begin van een toernooi moet de bal een gewicht hebben van 500 g (plus/minus 10 g) en een omtrek van 65 tot 67 cm. De beslissingsbevoegdheid inzake de vraag of een bepaald type van een bal in de wedstrijd moet worden toegelaten, ligt bij de Subcommissie voor Torbal. De subcommissie is ook bevoegd om te beslissen welk type van bal moet gebruikt worden in een specifieke competitie.

1.2.2. Koorden en belletjes

Boven het speelveld moeten drie koorden gespannen worden, de middenkoord juist boven de middellijn en de twee andere koorden 2 m naar links en rechts van de middenkoord. De afstand van de koorden tot de vloer moet in het midden 40 cm bedragen, met een tolereerbare afwijking van maximum 2 cm aan de zijkanten van het veld. Op een afstand van een balbreedte vanaf de zijlijnen buiten het speelveld moeten belletjes bevestigd worden aan elk van de 3 koorden aan beide zijden van het veld, zodat bewegingen van een koord, veroorzaakt door de bal of door een speler, gehoord worden. Paaltjes om de koorden aan te bevestigen moeten opgesteld worden op minstens een balbreedte buiten het speelveld. Voor technische specificaties van koorden en paaltjes, zie App. 1.

1.2.3. Oriëntatiematten

De oriëntatiematten zijn 2 m lang, 1 m breed en mogen niet dikker zijn dan 1 cm. In elk teamgebied moeten 3 oriëntatiematten zodanig gelegd worden, dat hun lange zijden evenwijdig met de doellijn lopen. De middenmat wordt 20 cm voor de doellijn gelegd, en op gelijke afstand tot de zijlijnen. De 2 zijmatten worden zo gelegd dat hun achterzijden in dezelfde lijn liggen als de voorzijde van de middenmat (1,20 m voor de doellijn). De smalle zijde van de zijmatten moet in lijn liggen met de buitenkant van de zijlijn (zie tekening App. 1). Alle matten moeten zo gelegd worden, dat ze niet kunnen wegglijden.

1.2.4. Doelen

Het doel is 7 m breed, 1,30 m hoog (onderkant van de deklát; plus/minus 2 cm aan de zijkanten) en moet een diepte hebben van minstens 25 cm op gelijk welke hoogte van het doel (zie tekening app. 1.). De doelen strekken zich uit over de volledige breedte van het speelveld (achterlijn is gelijk aan de doellijn). De kleur van de doellijn moet duidelijk contrasteren met de vloer. De doelpalen mogen niet meer dan 10 cm diameter hebben (diagonaal) en moeten buiten het speelveld opgesteld worden, rakend aan de zijlijn en de buitenkant van de doellijn. Alle onderdelen van de doelen (palen, deklát, ondersteuning, enz.) moeten zo gemaakt zijn, dat er geen gevaar bestaat voor verwonding van de spelers.

1.2.5. Officiële tafel

Een officiële tafel voor minstens 3 personen moet geplaatst worden ter hoogte van de middellijn op een afstand van 2 m van het speelveld.

1.3. Spelersuitrusting

1.3.1. Uitrusting

De kledij moet losjes zitten en mag, inclusief opvulsels, niet meer dan 5 cm van het lichaam verwijderd zijn. Alle spelers van een team moeten een uniforme trui dragen met op de voor- en achterzijde een individueel Arabisch nummer van 1 cijfer voor elke speler. De nummers moeten duidelijk zichtbaar zijn en gemakkelijk herkenbaar voor de officiëlen. Eén speler van elk team moet als kapitein herkenbaar zijn.

1.3.2. Beschermende opvulsels

Opvulsels ter bescherming zijn toegelaten tot een maximum dikte van 5 cm (zie ook regel 1.3.5.).

1.3.3. Eye-pads; brillen of eye-shades

1.3.3.1. Alle spelers op het speelveld moeten eye-pads gebruiken voor de beide ogen en, supplementair, een lichtwerende bril of eye-shades dragen. Eye-pads en eye-shades moeten zodanig aangebracht worden, dat de speler niets kan zien; zijn werkelijk gezichtsvermogen wordt niet in overweging genomen.

1.3.3.2. Kort voor het begin van de wedstrijd (of half time/extra time) controleert de scheidsrechter of alle spelers hun eye-pads en eye-shades correct dragen. Na deze controle mag zonder toestemming van de scheidsrechter met betrekking tot eye-pads en eye-shades niets meer veranderd worden tot aan het einde van de half time (zie regel 1.3.3.5. en 1.3.3.6.).

1.3.3.3. Als de scheidsrechter een speler verdenkt van iets te kunnen zien ondanks het dragen van eye-pads en eye-shades, kan hij passende maatregelen treffen om dit te verhelpen, bv. vervanging van eye-pads of eye-shades, gebruik van bijkomende tapes, enz. Het is niet noodzakelijk het actuele gezichtsvermogen van de speler in overweging te nemen.

1.3.3.4. Vervangers moeten eye-pads en eye-shades dragen vanaf het moment dat de vervanging wordt aangemeld vanaf de teambank. Een overtreding van deze regel wordt bestraft met een bench penalty. Als de vervanging wordt aangemeld door de teamkapitein, of gevraagd door de scheidsrechter, moet de vervanger onmiddellijk eye-pads en eye-shades aanbrengen. Een overtreding van deze regel wordt bestraft met een penalty tegen de vervanger.

1.3.3.5. Als een speler zijn eye-pads of eye-shades wil corrigeren, moet hij de scheidsrechter over zijn intentie informeren. Nadat hij toestemming heeft gekregen, moet de speler zich met zijn rug naar het veld keren alvorens zijn eye-pads of eye-shades te corrigeren. Een speler die het veld moet verlaten in een penaltysituatie mag zijn eye-pads of eye-shades noch aanraken noch corrigeren zonder de scheidsrechter te informeren. Een overtreding wordt bestraft met een penalty.

1.3.3.6. Indien een scheidsrechter vaststelt dat een speler zijn eye-pads of eye-shades niet correct draagt, moet hij de wedstrijd onderbreken en de speler aanmanen ze te corrigeren. Als een speler verdacht wordt van onsportief gedrag, moet de scheidsrechter handelen overeenkomstig regel 6.4.

1.3.3.7. De organisator is verplicht om te voorzien in reserve eye-pads en eye-shades waar nodig.

1.3.4. Geen ooghulpijjes en protheses

Het dragen van optische brillen, contactlenzen en protheses tijdens de wedstrijd is niet toegestaan.

1.3.5. Speciale beschermkleding

De hoofdscheidsrechter moet geïnformeerd worden over alle speciale beschermkleding tijdens de vergadering van de teamkapiteins. In bepaalde gevallen mag hij dat goedkeuren.

1.4. Controle van de uitrusting

Voor het toernooi mag de coach de hoofdscheidsrechter vragen om de uitrusting van zijn spelers te controleren, alsook de speluitrusting (speelveld, doelen, bal, enz.). Indien gerechtvaardigd, moet de hoofdscheidsrechter dit doen en een bindende beslissing nemen. Als een verzoek inzake controle van de uitrusting gedaan wordt na de aanvang van een toernooi, wordt dit beschouwd als een klacht en moet de klachtenbelasting betaald worden.

2. Classificatie, qualificatie

2.1. Classificatie en afdelingen

2.1.1. Classificatie van de spelers

Spelers die beschouwd worden als blind of slechtziend overeenkomstig de IBSA-classificatie komen in aanmerking.

2.1.2. Afdelingen

Tornooien worden georganiseerd in twee afdelingen: heren en dames.

2.2. Qualificatie

Voor een toernooi moet elke speler het bewijs leveren van

- a. de graad van visuele handicap overeenkomstig de IBSA-classificatie (B1, B2, B3);
- b. gerechtigd te zijn om te spelen in het nationale team van het respectievelijke land (overeenkomstig de IBSA-regels) of, in geval van clubcompetities, gerechtigd te zijn om te spelen in het team van de respectievelijke club (overeenkomstig de regels inzake deelname aan een wereld- of regionale cup).

Als één van deze bewijzen niet kan geleverd worden, heeft de speler geen recht om deel te nemen.

3. Officiëlen en taken van de officiëlen

3.1. Officiëlen

3.1.1. Aantal officiëlen

Voor elke wedstrijd is er een scheidsrechter, 4 doelrechters, minstens 1 wedstrijdsecretaris en een tijdwaarnemer.

3.1.2. Positie der officiëlen

- a. De scheidsrechter bevindt zich langs de lijn tegenover de officiële tafel;
- b. de doelrechters bevinden zich op de hoeken van het veld, in het verlengde van de doellijn;
- c. de wedstrijdsecretaris en de tijdwaarnemer zitten aan de officiële tafel.

3.2. Taken der officiëlen

3.2.1. Scheidsrechter

De scheidsrechter superviseert de hele wedstrijd en zorgt ervoor dat alle regels gerespecteerd worden. In geval van een onderbreking van de wedstrijd moet de scheidsrechter de onderbreking uitleggen, waarbij hij in principe gebruik maakt van de termen overeenkomstig Appendix 2. De termen moeten altijd duidelijk en luid worden uitgesproken, zodat ze gehoord kunnen worden door alle deelnemers, in het bijzonder de spelers en de teamleden. De scheidsrechter heeft de volgende hoofdtaken:

- a. het controleren van de uitrusting van spel en spelers op hun correctheid;
- b. ervoor zorgen dat er zich geen ongerechtigde persoon bevindt in de buurt van het veld, de doelen of de coachgebieden;
- c. controleren of de eye-pads en de eye-shades correct worden gedragen door elke speler op het veld en dit superviseren gedurende de hele wedstrijd;
- d. de teams aankondigen voor de wedstrijd en ook aankondigen welk team de eerste worp heeft;
- e. vooraleer de wedstrijd te beginnen, moet hij alle aanwezigen tot stilte aanmanen, indien nodig, meer dan een keer. Hij moet dit doen in een voor de toeschouwers verstaanbare taal;
- f. in geval van storende geluiden of lawaai moet hij onmiddellijk de wedstrijd onderbreken en de stilte herstellen. Applaus en gejuich zijn toegestaan gedurende spelonderbrekingen;
- g. hij moet de aanvallende en verdedigende acties superviseren, alsook het passeren van de bal binnen het team, met het oog op hun reglementaire correctheid;
- h. hij geeft het begin van elke speelhelpt aan door "Ready" te roepen, rolt de bal naar het rechthebbende team en fluit 3 keer;
- i. hij geeft enkel een fluitsignaal om een wedstrijd te beginnen of voort te zetten indien de bal onder controle van één van de spelers is;
- j. hij beslist of een doelpunt werd gemaakt en geeft dit aan door een dubbel fluitsignaal;
- k. hij moet gelijk welke andere spelonderbreking aangeven (uitgezonderd een doelpunt of het einde van een speelhelpt) door een enkel fluitsignaal en hij moet de reden van de onderbreking uitleggen; de voortzetting van de wedstrijd wordt weer aangegeven door een enkel fluitsignaal;
- l. hij moet elke speelhelpt beëindigen door 3 fluitsignalen. Het einde van de effectieve speeltijd wordt aangegeven door de tijdwaarnemer door een duidelijk hoorbaar signaal;
- m. hij moet het officiële wedstrijdformulier controleren en tekenen na het einde van elke wedstrijd;

n) in alle aangelegenheden tijdens een wedstrijd neemt de scheidsrechter de eindbeslissing.

3.2.2. Doelrechters

De doelrechter helpt de scheidsrechter bij het controleren van het aanvallend en verdedigend spel en informeert hem onmiddellijk over gelijk welke overtreding van het reglement. De doelrechter heeft de volgende hoofdtaken:

- a. door één hand op te steken toont hij de scheidsrechter dat de bal de doellijn volledig overschreden heeft;
- b. hij geeft de scheidsrechter aan indien een bal buiten is of indien een bal de grond raakt buiten het speelveld;
- c. hij moet de bal geven:
  - aan de dichtstbijzijnde speler van het verdedigende team als de bal buiten gaat voor de middellijn als direct gevolg van een verdedigingsactie; .....
  - aan één van de doelrechters van de tegenstrever als de bal buiten gaat bij het passeren binnen een team of bij een aanvalsactie;
- d. op vraag van de scheidsrechter moet hij spelers helpen bij de oriëntatie, in het bijzonder na penaltysituaties;
- e. hij begeleidt spelers van het speelveld naar het coachgebied en vice versa in geval van een vervanging.

3.2.3. Wedstrijdsecretaris

De wedstrijdsecretaris heeft de volgende hoofdtaken:

- a. voor de start van de wedstrijd moet hij alle gegevens controleren betreffende het toernooi en de spelers die op het wedstrijdformulier voorkomen of hij moet ze aanvullen indien ze ontbreken;
- b. hij moet de door elk team gemaakte doelpunten noteren en de actuele stand aangeven;
- c. hij moet de time-outs van elk team noteren, evenals het aantal vervangingen. In geval van gelijk welke overtreding van deze regels moet de scheidsrechter onmiddellijk geïnformeerd worden;
- d. hij moet elke worp van de spelers noteren en de scheidsrechter onmiddellijk informeren over de vierde of gelijk welke verdere opeenvolgende worp door éénzelfde speler door het roepen van "fourth throw";
- e. hij moet de penalty's van elk team noteren en de scheidsrechter informeren over elke derde penalty van één team door het roepen van "third penalty";
- f. na de wedstrijd moet hij het wedstrijdformulier voor ondertekening voorleggen aan de scheidsrechter en aan de coaches/kapiteins en daarna moet hij het zelf ondertekenen. Indien een coach/kapitein noch het wedstrijdformulier ondertekent noch een klacht neerlegt, wordt het wedstrijdformulier beschouwd als geaccepteerd;
- g. hij moet gelijk welke neerlegging van een klacht noteren, alsmede het tijdstip, hij moet de klachtenbelasting ontvangen en de klacht behandelen overeenkomstig Appendix 4.

3.2.4. Tijdwaarnemer

De tijdwaarnemer heeft de volgende hoofdtaken:

- a. hij moet de volledige tijd van de wedstrijd bijhouden en het einde van elke speelhelft aangeven door een luid signaal, onderscheidbaar van dat van de scheidsrechter. Bij de start van het tijdsignaal wordt de wedstrijd onderbroken en is gelijk welke aan de gang

zijnde of volgende actie ongeldig.

b. hij moet de tijd bijhouden als effectieve speeltijd, hetgeen betekent dat de klok moet gestopt worden telkens de wedstrijd wordt onderbroken; gedurende de volledige penaltysituatie wordt de klok gestopt;

c. hij moet de laatste minuut van een wedstrijd (tweede speelhelft) luid en duidelijk aankondigen, maar nooit terwijl een actie wordt uitgevoerd;

d. hij moet de tijd van elke worp bijhouden overeenkomstig de 8-secondenregel en de scheidsrechter informeren over een overtreding van die regel door het roepen van "eight seconds";

e. hij moet het einde van een team time-out aankondigen 10 seconden voor de afloop ervan, goed hoorbaar voor de teams, en hij moet de scheidsrechter informeren over het einde van de time-out;

f. hij moet het einde van het rustinterval aankondigen door een luid signaal, 30 seconden voor de afloop ervan.

4. Team, vervanging, coaching, time-out

4.1. Team

4.1.1. Aantal spelers

Bij het begin van een toernooi moet een team bestaan uit 3 spelers en maximum 3 vervangers.

4.1.2. Minimum aantal spelers

Als, in de loop van een toernooi, een team slechts 2 spelers speelklaar overhoudt, mag het team beslissen of ze willen verder spelen met slechts 2 spelers. Als er nog een speler verdwijnt, wordt het team van het toernooi verwijderd.

4.1.3. Teamleden

Teamleden moeten de hele wedstrijd doorbrengen binnen het coachgebied aan de zijde van hun team. Wanneer de teams van zijde wisselen, moeten ook de teamleden van coachgebied wisselen. Teamleden aan wie is toegestaan zich in het coachgebied te bevinden zijn:

- maximum drie vervangers en
- maximum drie andere personen.

4.2. Vervanging

4.2.1. Aantal vervangingen

Gedurende een wedstrijd (binnen de 2 speelhelften) heeft elk team het recht op vervanging van maximum 3 spelers. Vervangingen uitgevoerd tijdens de rust worden niet meegerekend.

4.2.2. Een vervanging aanmelden en goedkeuren

Vervangingen gedurende de speeltijd moeten aan de scheidsrechter gemeld worden door de coach of teamkapitein, onmiddellijk als het team in balbezit is, door duidelijke handgebaren of door het roepen van "substitution". De scheidsrechter moet zijn goedkeuring voor een vervanging verlenen als het team in balbezit is. Na goedkeuring onderbreekt de scheidsrechter de wedstrijd, indien nodig, en hij kondigt de vervanging aan door het noemen van het team en de nummers van de betrokken spelers.

4.2.3. Vervangingen tijdens het rustinterval

De scheidsrechter moet door de kapitein of de coach geïnformeerd worden over vervangingen tijdens de rust voor het begin van de tweede helft. Bij het begin van de tweede helft kondigt de scheidsrechter dan de vervanging aan door het noemen van de naam van het team en de nummers van de betrokken spelers.

4.2.4. Kwetsuren, vervangingen in geval van kwetsuren

Als een speler gekwetst raakt, moet de scheidsrechter de wedstrijd onderbreken. Als een gekwetste speler binnen de 30 seconden niet kan verder spelen, moet hij het speelveld verlaten en de wedstrijd moet voortgezet worden. Het betrokken team mag de gekwetste speler onmiddellijk vervangen door een reservespeler, vooropgesteld dat het toegestane aantal vervangingen nog niet werd opgebruikt.

4.2.5. Assistentie tijdens vervangingen

Tijdens vervangingen moeten de doelrechters de spelers de nodige assistentie aanbieden. Zij begeleiden de speler naar het coachgebied en de vervanger van het coachgebied naar het speelveld. Teamleden mogen tijdens een vervanging het coachgebied niet verlaten noch spelers op het speelveld contacteren.

4.3. Coaching

Coaching en contacten met het team zijn beperkt tot de team time-outs, de rust en het interval tussen de normale speeltijd en de verlengingen. Als coaching voorkomt gedurende de speeltijd of als een team op een andere manier gecontacteerd wordt tijdens de speeltijd, zal dit beschouwd worden als onsportief gedrag (regel 6.4.).

4.4. Time-out

4.4.1. Team time-out

4.4.1.1. Aantal team time-outs

Elk team heeft recht op 1 time-out per speelhelft en het andere team heeft het recht deze time-out gelijktijdig te benutten.

4.4.1.2. Een team time-out aanmelden en goedkeuren

Team time-out moet aan de scheidsrechter gemeld worden door de coach of teamkapitein, onmiddellijk als het team in balbezit is, door duidelijke handgebaren of door het roepen van "time-out". De scheidsrechter moet zijn goedkeuring voor een team time-out verlenen als het team in balbezit is.

4.4.1.3. Start, duur en einde van een team time-out

Indien nodig onderbreekt de scheidsrechter de wedstrijd door een enkel fluitsignaal en kondigt de team time-out aan door het luid en duidelijk roepen van de naam van het team dat de time-out heeft gevraagd. De team time-out begint bij het roepen van de naam van het team door de scheidsrechter en hij zal 30 seconden duren. 10 seconden voor het einde van elke time-out wordt een voor de teams duidelijk hoorbaar akoestisch signaal gegeven. Aan het einde van de time-out moeten alle begeleidende leden het speelveld verlaten hebben zonder verzoek. Indien niet, zal dit beschouwd worden als onsportief gedrag.

4.4.1.4. Aantal teamleden

Tijdens een team time-out wordt slechts aan twee leden van het coachgebied toegestaan het speelveld te betreden. Als vervangers vanop de bank het speelveld betreden, moeten zij geen eye-pads of eye-shades dragen.

4.4.2. Scheidsrechters time-out

Een scheidsrechter mag op gelijk welk tijdstip een time-out bevelen als hij dit nodig acht. Gedurende een scheidsrechters time-out mogen de begeleidende teamleden geen contact hebben met spelers op het speelveld.

4.4.3. Scheidsrechtersbal

De bal moet aan de scheidsrechter overhandigd worden tijdens team time-outs of wanneer de wedstrijd voor een langere tijd onderbroken wordt (meer dan ongeveer 30 seconden). Na het heropstarten van de wedstrijd geeft de scheidsrechter de bal aan het aanvallende team

vooraleer hij een fluitsignaal geeft.

5. Leiding van de wedstrijd

5.1. Speeltijd, stopzetting van de klok, intervals

5.1.1. Speeltijd

De speeltijd van de wedstrijd is 10 minuten effectieve speeltijd met 2 halften van elk 5 minuten.

5.1.2. Effectieve speeltijd, stopzetting van de klok

Als de wedstrijd wordt onderbroken door het fluitsignaal van de scheidsrechter of wanneer een doelpunt wordt gemaakt, moet de klok stopgezet worden. Na een enkel fluitsignaal zal de tijd ook weer doorlopen. Uitzondering: tijdens penaltysituaties staat de klok stil.

5.1.3. Onderbreking van de wedstrijd

Tijdens een onderbreking van de wedstrijd mogen de spelers de bal niet passeren naar of overhandigen aan een andere speler, anders volgt balverlies.

5.1.4. rustintervals

De rustintervals duren 2 minuten. 30 seconden voor het einde van het interval moet de tijdwaarnemer een luid signaal geven.

5.2. Keuze, aanmelding van de teamleden

5.2.1. Keuze van de eerste worp en de zijden

De keuze van de eerste worp of de zijden wordt gewoonlijk uitgevoerd 15 minuten voor het begin van een wedstrijd door een official samen met de coachen van de betrokken teams (het juiste tijdstip moet voor het toernooi aan alle teams gemeld worden). De official gooit een muntstuk op en de winnaar mag kiezen tussen eerste worp of zijden. Bij het begin van de tweede helft worden eerste worp en zijden omgewisseld.

5.2.2. Aanmelding van de teamleden

Gelijktijdig met de keuze moeten de coachen ook de spelers van de wedstrijd alsmede de teamleden die zich tijdens de wedstrijd in het coachgebied zullen bevinden, aanmelden. Daarenboven moeten ook de nummers en de classificatie van de spelers en de vervangers worden opgegeven.

5.2.3. De keuze missen

Indien een team de keuze en de aanmelding van de teamleden mist, wordt het team bestraft met een team penalty. Voor de wedstrijd begint moeten de teamleden worden aangemeld en moet deze team penalty worden uitgevoerd. Voor deze team penalty moet regel 6.3.3. "team penalty na het einde van de speeltijd" op analoge wijze worden toegepast.

5.3. Aanvallend spel

5.3.1. Werpen

Een bal wordt beschouwd als zijnde geworpen als hij gespeeld werd door de hand van een speler. Een eerder terugbotsen van de bal tegen de speler of het tegen de bal schoppen, wordt niet beschouwd als een worp. Opdat een worp geldig zou zijn, moet de bal zodanig geworpen worden, dat hij onder de 3 koorden die over het veld heengespannen zijn,

doorgaat. Als de bal één van de koorden raakt of over een koord heenspringt binnen het veld, is dit een overtreding en de werper wordt bestraft met een penalty. Als de bal de grond raakt buiten het veld, wordt de worp ongeldig (balverlies). Als een bal wordt gepasseerd of als een own goal wordt gemaakt, wordt deze actie niet beschouwd als een worp.

5.3.2. Gerechtigde spelers

Gelijk welke speler die zich op het speelveld bevindt, mag de bal werpen.

Het aanvallende team mag geen lawaai maken met de bedoeling het andere team te misleiden (onsportief gedrag).

5.3.3. Vierde worp

Een speler mag slechts 3 keer werpen in ononderbroken opeenvolging. Een vierde worp of elke volgende worp van dezelfde speler in ononderbroken opeenvolging is een overtreding en die speler wordt bestraft met een penalty.

Opeenvolgende worpen worden ook geteld over de rust heen en bij penaltysituaties.

5.3.4. Step over

Als een speler bij het werpen over de doel- of zijlijn stapt met zijn hele voet, is de worp ongeldig. Voor het werpen mag de speler wel buiten het speelveld stappen voor oriëntatiedoeleinden.

5.3.5. De koorden raken

Als een speler een koord raakt om gelijk welke reden, is dit een overtreding en wordt de speler bestraft met een penalty. Dit geldt ook voor onderbrekingen van de wedstrijd.

5.3.6. Dead ball

Als de bal, gedurende de aanval, om gelijk welke reden, tot rust komt (dead ball) binnen het teamgebied van het aanvallende team, moet de 8-secondenregel toegepast worden (zie regel 5.6.). Dit kan het gevolg zijn van onjuist passeren, een ongecontroleerde of zwakke worp of gelijkaardige situaties.

5.3.7. Werpen vooraleer de wedstrijd start

Als een speler een bal werpt vooraleer de wedstrijd officieel gestart is, zal dit genoteerd worden als een ongeldige worp en er volgt balverlies. Deze worp zal echter wel genoteerd worden als worp door de betrokken speler.

5.4. Verdedigend spel

5.4.1. Gerechtigde spelers

Het verdedigend spel kan uitgevoerd worden door alle spelers op het veld.

5.4.2. Positie van de spelers

De verdedigende spelers moeten de bal afwachten binnen hun teamgebied, waar ze vrij mogen bewegen en staan waar ze willen. Vanaf het moment dat de bal de hand van de werper verlaat, kunnen verdedigingsacties ook plaatsvinden buiten het teamgebied (d.w.z. buiten de zijlijn, achter de doellijn of onder de koorden).

5.4.3. Lichaamspositie

5.4.3.1. Beperkingen inzake de lichaamspositie

De verdedigende spelers moeten de bal afwachten in een staande/bewegende positie of in een positie waarbij beide voeten of beide knieën de grond raken. Geen ander lichaamsdeel boven de knieën, uitgezonderd de handen, mag de grond raken. Deze beperking dient toegepast te worden op het tijdstip waarop de bal de hand van de werper verlaat.

5.4.3.2. Vrije lichaamspositie

Zodra de bal de hand van de aanvallende speler verlaten heeft, mogen de verdedigende spelers de bal tegenhouden in gelijk welke positie.

5.4.4. Illegal defense

Er is illegal defense indien:

- a. de positie van een speler onjuist is (overtreding van regel 5.4.2.);
- b. de lichaamspositie onjuist is (overtreding van regel 5.4.3.);
- c. een koord wordt geraakt door een verdedigende speler;
- d. de verdedigende spelers elkaar opzettelijk raken of vasthouden (kettingvorming).

Omwille van de voordeelregel (zie regel 5.7.) moet illegal defense bestraft worden met een penalty, enkel na de uitvoering van de worp.

5.4.5. Dead ball

Als het verdedigende team de bal in hun teamgebied niet onder controle krijgt binnen de 8 seconden, wordt dit beschouwd als een dead ball en er volgt balverlies. Deze regel geldt niet in penaltysituaties.

5.4.6. Ball over

Als de bal terugbotst over de middellijn binnen het speelveld vanaf het doel (palen of deklat) of een speler, is dit een "ball over"-situatie en het aanvallende team krijgt de bal terug. Deze regel geldt niet in penaltysituaties.

5.4.7. Ball out

Als de bal buiten gaat na een verdedigingsactie, door een botsing met het doel (palen of deklat) of een speler, is dit een "ball out"-situatie en het verdedigende team krijgt de bal.

5.5. De bal passeren binnen het team

5.5.1. De bal passeren

Het passeren van de bal, rollen, werpen, ook meer dan eens, binnen het teamgebied is toegelaten onder de 8-secondenregel. Met de bal schudden of hem opzettelijk laten vallen of gelijkaardige acties om de tegenstrever te misleiden, worden beschouwd als onsportief gedrag.

5.5.2. Onjuist passeren

5.5.2.1. Dead ball

Indien een "dead ball"-situatie voorkomt gedurende het passeren, d.w.z. indien de bal bewegingloos binnen het teamgebied ligt, is de 8-secondenregel (zie regel 5.6.) van toepassing.

5.5.2.2. Indien de bal de zijlijn overschrijdt of de eerste koord passeert gedurende het passeren, volgt balverlies.

5.5.2.3. Indien de bal de doellijn overschrijdt gedurende het passeren, is dit een doelpunt (own goal). De bal blijft bij dit team voor de volgende worp.

5.5.3. De bal direct overhandigen

De bal direct in de handen van een andere speler geven is niet toegelaten. In geval van een overtreding van deze regel volgt er een penalty tegen de speler die de bal overhandigde.

5.5.4. Communicatie tussen de spelers

De spelers van een team mogen op het speelveld met mekaar communiceren op een gepaste wijze (d.w.z. communicatie met zachte stem, in de handen klappen, op de grond kloppen, enz.), zolang dit het andere team niet in verwarring brengt.

5.6. 8-secondenregel

Wanneer een speler de bal goed en wel heeft vastgenomen of onder zijn controle gebracht, moet de bal binnen de 8 seconden het teamgebied verlaten hebben. In geval van een overtreding van deze regel wordt een penalty opgelegd aan de speler die de bal het laatst heeft geraakt.

5.7. Voordeelregel

Als het aanvallende team een doelpunt maakt, ook al proberen de verdedigers dit met illegal defense of onsportief gedrag te verhinderen, is het gemaakte doelpunt correct en is er geen bestraffing inzake de overtreding van het verdedigende team.

5.8. Definities

5.8.1. Bal over de lijn

Een bal wordt bestempeld als "over de lijn" wanneer hij een lijn met zijn volledige omtrek heeft overschreden (doellijn, zijlijn, middellijn). Hij wordt niet bestempeld als "over de lijn" wanneer de bal in de hand van de werper een lijn overschrijdt tijdens de werpbeweging (geen own goal, geen ball out).

5.8.2. Doelpunt, own goal

Gelijk welke bal die gedurende de speeltijd (inclusief penalty- en team-penaltysituaties) de doellijn volledig overschrijdt, resulteert in een doelpunt.

Er is echter geen doelpunt indien een bal de doellijn overschrijdt

- gedurende een onderbreking van de wedstrijd;
- omwille van een onjuist passeren van buitenaf (door scheidsrechter, doelrechters of andere personen);
- na buiten te zijn geweest (zijlijnen of plafond);
- zolang de bal zich in de handen van een werper bevindt (geen own goal; zie regel 5.8.1.).

5.8.3. Ball out

Gelijk welke bal die één van de zijlijnen of de deklat volledig overschrijdt of die het plafond raakt gedurende de speeltijd (inclusief penalty- en team-penaltysituaties) wordt beschouwd als "out". De bal wordt niet als "out" beschouwd zolang hij zich in de handen van een werper

bevindt (zie regel 5.8.1.).

5.8.4. Dead ball

Een bal wordt als "dead ball" beschouwd als hij volledig tot stilstand komt op het speelveld en niet in het bezit is van een team.

Een onderscheid moet worden gemaakt tussen

- een dead ball in het aanvallend spel (zie regel 5.3.6.);
- een dead ball in het verdedigend spel (zie regel 5.4.5.);
- een dead ball bij het passeren (zie regels 5.5.2.1. en 5.5.2.2.).

6. Overtredingen

6.1. Algemeenheden

6.1.1. Overtreding en penalty's

Telkens wanneer een regel wordt geschonden, is dit een overtreding en dit wordt bestraft met een waarschuwing, balverlies, penaltyworp of een team penaltyworp. De eerdere overtreding moet behandeld worden voor de latere.

6.1.2. Gelijktijdige overtredingen

Als overtredingen gelijktijdig gebeuren of bij hetzelfde aanvallend spel, moet de zwaardere straf opgelegd worden.

6.1.3. Overtredingen tijdens aanval en verdediging

Als een overtreding wordt begaan door het aanvallende team en gelijktijdig wordt een overtreding begaan door het verdedigende team met illegal defense of onsportief gedrag, moet enkel het aanvallende team de penalty worden opgelegd.

6.1.4. Afzonderlijke penalty's voor overtredingen

Overtredingen die geen betrekking hebben op het aanvallend of verdedigend spel zullen altijd afzonderlijk bestraft worden (zoals bv. overtredingen inzake eye-shades of bench penalty). Na een afzonderlijke penalty zal de bal bij het verdedigende team blijven voor de volgende worp.

6.2. Balverlies

Balverlies betekent dat een verdedigend team het recht op de volgende worp verliest of dat de worp van een aanvallend team ongeldig wordt; de tegenstrever krijgt de bal.

De volgende gevallen resulteren in balverlies:

- a. de bal passeren gedurende een wedstrijdonderbreking (regel 5.1.3.);
- b. bal buiten gedurende aanvallend spel (regel 5.3.1.);
- c. over de doel- of zijlijn stappen (regel 5.3.4.);
- d. premature throw (regel 5.3.7.);
- e. ball over (regel 5.4.6.);
- f. dead ball tijdens verdedigend spel (regel 5.4.5.);
- g. onjuist passeren (regel 5.5.2.2.).

6.3. Penalty/team penalty

Bij bepaalde overtredingen van deze regels moet de scheidsrechter een penalty of team penalty opleggen. Elke derde penalty tegen een team binnen één wedstrijd moet uitgevoerd worden als een team penalty.

- a. In geval van een penalty moet de gestrafte speler het veld verlaten en het verdedigende team moet het doel verdedigen met één speler minder.
- b. In geval van een team penalty moet het gestrafte team het doel verdedigen met slechts één speler, terwijl het aanvallende team eveneens slechts één speler op het veld heeft.

6.3.1. Tijdstop

Zodra de scheidsrechter de wedstrijd onderbreekt met één fluitsignaal, moet de klok gestopt worden. De penalty/team penalty wordt uitgevoerd buiten de effectieve speeltijd, maar wordt geteld als deel van de gehele wedstrijd. De tijd loopt verder wanneer de scheidsrechter de wedstrijd opnieuw start na de penalty/team penaltysituatie met een volgend enkel fluitsignaal.

6.3.2. Begin en einde van de penalty/team penaltysituatie

De penalty/team penaltysituatie begint met de aankondiging van de scheidsrechter.

De penalty/team penaltysituatie wordt afzonderlijk gestart met een enkel fluitsignaal, en eindigt:

- a. als de scheidsrechter een overtreding signaleert door een enkel fluitsignaal of door een aankondiging;
- b. als de scheidsrechter een doelpunt signaleert door twee fluitsignalen;
- c. als de scheidsrechter verklaart dat een bal werd afgeweerd door "blocked" te roepen;
- d. als de bal buiten gaat en de scheidsrechter signaleert dit door "out" te roepen.

6.3.3. Penalty/team penalty na het einde van de speeltijd

Een penalty/team penalty veroorzaakt binnen de speeltijd moet uitgevoerd worden zelfs als de effectieve speeltijd is afgelopen.

Overtredingen door het aanvallende team worden niet meer bestraft, de worp wordt ongeldig.

a. Een penalty moet herhaald worden indien een overtreding wordt begaan door het verdedigende team, indien geen doelpunt werd gemaakt (zie regel 5.7.). Als de herhalingspenalty een derde penalty is, moet hij uitgevoerd worden als een team penalty. Herhalingsworpen tellen niet mee voor de vierde-worpregel.

b. Een team penalty moet herhaald worden indien een overtreding werd begaan door het verdedigende team, indien geen doelpunt werd gemaakt (zie regel 5.7.). Herhalingsworpen tellen niet mee voor de vierde-worpregel.

6.3.4. Uitvoering van de worp

Een penalty/team-penaltyworp moet uitgevoerd worden overeenkomstig de regels inzake het werpen (als in regel 5.3., 5.5., 5.6.). Dit betekent onder meer dat voor een penaltyworp de bal kan gepasseerd worden, en dat voor een penalty/team-penaltyworp de vierde opeenvolgende worp door dezelfde speler alsook het overtreden van de 8-secondenregel wordt bestraft.

6.3.5. Betrokken speler en positie

6.3.5.1. In geval van een penalty moet de speler die de overtreding begaan heeft het veld verlaten en hij mag slechts op het veld terugkeren nadat de scheidsrechter de penaltysituatie duidelijk heeft beëindigd (overeenkomstig regel 6.3.2). Het team moet de worp verdedigen met de overblijvende spelers overeenkomstig de regels inzake verdedigend spel (zie regel 5.4.).

6.3.5.2. In geval van een team penalty:

- de beide teams selecteren één speler van de spelers op het veld; alle andere spelers moeten het veld verlaten tot de team-penaltysituatie beëindigd is;
- de spelers moeten zich op hun middenmat bevinden voordat de scheidsrechter het fluitsignaal geeft; na de start van de team-penaltysituatie mogen beide spelers het volledige teamgebied benutten voor de uitvoering of verdediging van de worp;
- als een overtreding wordt begaan door het verdedigende team, moet de team penalty

herhaald worden indien geen doelpunt werd gemaakt (zie regel 5.7.); Herhalingsworpen tellen niet mee voor de vierde-worpregel.

6.3.6. Verbod van vervanging en team time-out

Nadat een penalty/team penalty werd opgelegd, mogen de teams geen speler vervangen noch een team time-out nemen.

6.3.7. Redenen voor penalty's/team penalty's

6.3.7.1. De volgende overtredingen worden bestraft met een penalty:

- a. de bal raakt of springt over een van de koorden heen (regel 5.3.1.);
- b. het raken van de koord door een speler (regels 5.3.5. en 5.4.4.b);
- c. de vierde en gelijk welke verdere opeenvolgende worp door dezelfde speler (regel 5.3.3.);
- d. dead ball bij aanvallend spel (regel 5.3.6.);
- e. illegal defense (regel 5.4.4.);
- f. de bal direct overhandigen (regel 5.5.3.);
- g. 8-secondenregel (regel 5.6.);
- h. corrigeren van eye-pads of eye-shades zonder toestemming (regel 1.3.3.);
- i. onsportief gedrag (regel 6.4.).

6.3.7.2. De volgende overtredingen worden bestraft met een team penalty:

- a. elke derde penalty veroorzaakt door een team gedurende een wedstrijd (regel 6.3.);
- b. een bijzonder zwaar of herhaald onsportief gedrag van een speler (regel 6.4.);
- c. elke penalty tegen een teamlid op de bank / in het coachgebied (bench penalty, regel 6.4.);
- d. het missen van de keuze (regel 5.2.3.).

6.4. Onsportief gedrag

6.4.1. Betrokken personen

Gelijk welke persoon die bij het toernooi betrokken is en in de zaal aanwezig is, kan beschuldigd worden van onsportief gedrag, d.w.z. spelers, teamleden, officials, organisatoren of toeschouwers.

6.4.2. Soorten onsportief gedrag

De volgende overtredingen worden beschouwd als onsportief gedrag:

- a. beledigend gedrag tegenover scheidsrechter, officials of andere personen bij het toernooi betrokken;
- b. vloeken, woede-uitroepen, onzedelijke gebaren;
- c. het in verwarring brengen van de tegenstrever door onnodige of storende geluiden;
- d. illegal coaching;
- e. het corrigeren van eye-pads of eye-shades zonder toestemming;
- f. duidelijke vertraging van een wedstrijd (buiten de 8-secondenregel); enzovoort.

6.4.3. Sancties

Het is aan de scheidsrechter om te oordelen of en wanneer welke soort straf moet opgelegd worden. Onsportief gedrag kan leiden tot verwijdering uit de wedstrijd of het toernooi, alsook tot wegzending uit de zaal indien de scheidsrechter dit nodig acht. Als het voor de eerste maal voorkomt, kan de scheidsrechter eenvoudig waarschuwen. Gelijk welk volgend onsportief gedrag door dezelfde persoon moet leiden tot een zwaardere bestraffing.

Mogelijke soorten bestraffing:

a. In geval van een onsportief gedrag van spelers: waarschuwing, balverlies, penalty, team penalty, verwijdering uit de wedstrijd/tornooi (een verwijderde speler mag door een vervanger vervangen worden indien het betrokken team nog een vervanging over heeft);

b. in geval van teamleden in het coachgebied: waarschuwing, team penalty, verwijdering uit de zaal; deze team penalty wordt steeds geteld als een bijkomende team penalty;

c. in geval van personen zonder enige betrokkenheid bij het team: waarschuwing, verwijdering uit de zaal.

7. Verlengingen, vrije worpen

7.1. Verlengingen

7.1.1. Redenen

Finale-, semi-finale- of plaatsingswedstrijden moeten verlengd worden als het resultaat na de effectieve speeltijd een gelijk spel is.

7.1.2. Voortzetting van de wedstrijd

Wanneer verlengingen plaatsvinden, wordt dit beschouwd als een voortzetting van de wedstrijd met de reeds aangemelde spelers en teamleden. Na een interval van twee minuten wordt de wedstrijd voortgezet met wisseling van zijden en eerste worp. Wanneer verlengingen plaatsvinden, worden het tellen van de worpen van elke speler en het tellen van de penalty's van elk team voortgezet.

7.1.3. Team time-out, vervangingen

Tijdens de verlengingen heeft elk team recht op één team time-out en op de vervanging van twee spelers. Vervangingen tijdens het interval voorafgaand aan de start van de verlengingen alsook die tijdens het rustinterval tussen de beide verlengingshelften worden niet meegeteld.

7.1.4. Speeltijd, "golden goal"

Zodra het eerste doelpunt "golden goal" wordt gemaakt, is de wedstrijd afgelopen. Indien geen doelpunt wordt gemaakt, is de duur van de verlengingen 4 minuten effectieve speeltijd, verdeeld in twee helften van elk 2 minuten. Er is een interval van 2 minuten tussen de helften.

7.2. Vrije worpen

7.2.1. Redenen

Vrije worpen worden uitgevoerd indien

- a. na een voorronde een beslissing inzake plaatsing moet bereikt worden;
- b. er nog steeds een gelijk spel is na verlengingen in een finale-, semi-finale- of plaatsingswedstrijd (regels 8.4.2., 8.5.1., 8.5.2.).

7.2.2. Aanmelding van de spelers

Onmiddellijk na de afloop van verlengingen die op een gelijk spel eindigden of op verzoek van de scheidsrechter moet elk team drie spelers aanmelden (op schriftelijke wijze), die de vrije worpen zullen uitvoeren alsook verdedigen. Indien een team slechts twee speelklare spelers heeft overgehouden, moeten deze twee spelers de vrije worpen beurtelings uitvoeren. Indien een team de spelers voor de vrije worpen niet tijdig aanmeldt, verliest dit team de wedstrijd met een resultaat van 0-5.

7.2.3. Keuze van de eerste worp en de zijden

Voor de start van de vrije worpen moet een keuze van de eerste worp of de zijden gemaakt worden overeenkomstig regel 5.1. De keuze is geldig voor alle worpen.

7.2.4. Aantal worpen

Elk team moet beurtelings drie worpen en verdedigingen uitvoeren. Indien er een gelijk spel is, worden de vrije worpen voortgezet overeenkomstig regel 7.2.6.

7.2.5. Uitvoering van de worpen

7.2.5.1. Gedurende de vrije worpen moeten de opgegeven spelers zich buiten het speelveld bevinden, aan de zijde van de scheidsrechter. De eye-pads en eye-shades moeten correct gedragen worden zodra de spelers het coachgebied verlaten.

7.2.5.2. Voor de uitvoering van de vrije worpen gelden op gelijkaardige wijze de regels voor team-penaltyworpen (in het bijzonder de regels 6.3.2., 6.3.4., 6.3.5.).

7.2.5.3. De spelers moeten de worpen en verdedigingen uitvoeren in de volgorde waarin ze werden aangemeld. De eerst opgegeven spelers komen op het veld; de werper voert zijn worp uit en de verdediger verdedigt het doel, waarbij elke afzonderlijke worp geklaard wordt door het fluitsignaal van de scheidsrechter. Nadien wordt de werper de verdediger en vice versa. Op dezelfde manier handelen de als tweede en derde opgegeven spelers als werpers en verdedigers.

7.2.5.4. In geval van een overtreding bij het werpen volgt geen bestraffing; de worp wordt ongeldig. In geval van een overtreding inzake verdediging moet de vrije worp herhaald worden indien geen doelpunt werd gemaakt (zie regel 5.7.).

7.2.6. Bepaling van de winnaar

Het team dat de meeste doelpunten heeft gemaakt, wordt tot winnaar uitgeroepen. In geval van een gelijk spel worden de vrije worpen voortgezet in dezelfde volgorde van de spelers met één worp per team totdat één team (bij een gelijk aantal worpen) met één doelpunt leidt.

Appendix 2: Termen gebruikt door de scheidsrechter

In geval van verklaringen door de scheidsrechter tijdens de wedstrijd moet de scheidsrechter, in principe, de situaties verklaren door gebruik te maken van de volgende termen. Enkel indien het absoluut noodzakelijk is, mag de scheidsrechter andere termen kiezen om de onderbreking of zijn beslissing te verklaren, andere officials vragen om een situatie te verduidelijken of vertalers aanduiden. Alle termen moeten duidelijk en luid worden uitgesproken, zodat ze door alle deelnemers kunnen gehoord worden, in het bijzonder door de spelers en teamleden.

Gedurende de aankondiging van een penaltysituatie moet de scheidsrechter altijd melden of het de eerste, tweede of derde penalty is.

1. Termen inzake aanvallend spel

a. als de bal buiten gaat (de zijlijn overschrijdt) bij het passeren binnen een team: "out, loss of the ball";

b. in geval van een overtreding van de 8-secondenregel: "eight seconds, number ... (nummer van de speler die de bal het laatst aanraakte), penalty against ... (naam van het team)";

c. in geval van een directe overhandiging van de bal van één speler naar een andere: "ball handed over, number ... (nummer van de speler die de bal overhandigde), penalty against ... (naam van het team)";

d. als de bal buiten gaat gedurende aanvallend spel en verduidelijking is nodig: "out";

e. als een speler gelijk welke acties met de bal uitvoert tijdens een onderbreking van de wedstrijd of als de bal wordt geworpen vooraleer de wedstrijd wordt gestart: "loss of the ball";

f. als, tijdens het werpen, een speler over de doel- of zijlijn stapt: "step over, loss of the ball";

g. als een speler de bal voor de vierde maal in opeenvolging werpt of zelfs meer: "fourth throw, number ... (nummer van de speler), penalty against ... (naam van het team)";

h. als de bal bij het werpen één van de koorden binnen het veld raakt of over een koord heenbotst: "cord, number ... (nummer van de werper), penalty against ... (naam van het team)";

i. als een speler één van de koorden raakt: "cord, number ... (nummer van de speler), penalty against ... (naam van het team)".

2. Termen inzake verdedigend spel

a. als een penalty of team penalty werd afgeweerd: "blocked";

b. als er een dead ball is in de helft van het verdedigende team: "loss of ball";

c. als de bal - door een verdedigingsactie of na een botsing met het doel - terugbotst over de middellijn binnen het veld: "ball over";

d. in geval van een verdediging tegen de regels: "illegal defense, number ... (nummer van de betrokken speler), ... (type van de straf: waarschuwing, penalty) against ... (naam van het team)";

e. als een speler een koord raakt: "cord, number ... (nummer van de speler), penalty against ... (naam van het team)".

3. Verdere termen

- a. voor elke speelhelpt en telkens als een onderbreking een langere tijd heeft geduurd, moet de scheidsrechter de spelers attent maken op het begin of de voortzetting van de wedstrijd door te vragen: "ready?"; de scheidsrechter moet zich ervan vergewissen dat de spelers klaar zijn vooraleer hij de wedstrijd start;
- b. is er een klaarblijkelijk onduidelijke situatie voor de spelers, maar wordt de wedstrijd evenwel niet onderbroken: "play";
- c. als er een scheidsrechters-time-out is: "time";
- d. als een gewenste team time-out wordt toegestaan: "team time-out for team ... (naam van het team)";
- e. in geval van een medical time-out: "medical time-out for ... (naam van het team)";
- f. als een gewenste vervanging wordt toegestaan: "substitution for ... (naam van het team), number ... out, number ... in (nummers van de betrokken spelers)";
- g. als een doelpunt gemaakt werd: "goal for ... (naam van het team dat gescoord heeft), ... to ... (actuele stand)"; als de stand gelijk is: "... (aantal doelpunten) all";
- h. als een derde penalty wordt opgelegd aan hetzelfde team: "third penalty, team penalty against ... (naam van het team)";
- i. in geval van een onsportief gedrag van een speler: "unsportsmanlike conduct ... (nummer van de speler of naam van het team), ... (type van de straf: waarschuwing, penalty, team penalty of andere straffen) against ... (naam van het team)";
- j. in geval van een onsportief gedrag vanop de teambank: "bench penalty, ... (type van de straf: waarschuwing, team penalty of andere straffen) against ... (naam van het team)".

Engelstalige versie van het torbalreglement:
Dr. Max Ott, voorzitter IBSA-Subcommissie Torbal

Vertaling in het Nederlands:
Roger Geerts, competitieverantwoordelijke Nationale Balsportcommissie van België
Hasselt, januari 2010